

3. Мельник О. Словотвірні деривати інструментальності в сучасному ергонімотворенні Вінниччини. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вінниця, 2016. Вип. 21. С. 242- 244.

4. Полосіна М. Особливості найменувань підприємств м. Донецька та м. Макіївки. *Лінгвістичні студії* : збірник наукових праць. 2007. Вип.15. С. 523-527.

5. Горчинський М. Структура онімного простору української мови : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Хмельницький : Авіст, 2008. 550 с.

*Аліна Семенова (м. Вінниця)
Наук. керівник – к. філол. н., доц. Гороф'янюк І. В.*

СТАТИКА І ДИНАМІКА В ЛЕКСИЦІ ГОВІРОК МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКОГО (РАНІШЕ – МУРОВАНОКУРИЛОВЕЦЬКОГО) РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мова – динамічна система. Важливо, що динаміку лексикону, крім іманентних внутрішньомовних чинників, зумовлюють зміни культури суспільства, зокрема динаміка матеріальної сфери, оновлення форм виробництва, зміни суспільних відносин, трансформація культурних кодів. Мові притаманні й протилежні процеси. Унаслідок змін її елементи можуть поступово згасати, зазнавати функціональної пасивізації, виходити з ужитку, порушуючи систему мови в цілому. Як зауважує С. Гриценко, виникнення нового чи зникнення наявного в мові структурного елемента – це не лише кількісні зміни, а формування нових зв'язків, відношень, залежностей [Гриценко 2018: 22].

Динаміка діалектної лексики подільського говору ще не стала предметом системного вивчення, тому за мету ми поставили спостереження динамічних процесів у подільських говірках Могилів-Подільського району (раніше Мурованокуриловецького) Вінницької області. Це стало

можливим завдяки записам лексики з цих говірок, зробленим в 50-ті роки ХХ ст. Ідеться про «Матеріали до словника подільського говору» (1), що містить подільську діалектну лексику другої половини ХХ ст. В основу цієї праці покладено машинопис «Словника діалектної лексики Вінниччини», робота над яким розпочалася ще в 50-ті роки ХХ ст. на кафедрі української мови Вінницького державного педагогічного інституту на чолі з М. Л. Охріменком (1, с. 3). Саме з цього словника методом суцільної вибірки ми вилучили 655 словникових статей із ремаркою «Мурованокуриловецький р-н», які допомогли встановити співвідношення статичної і динамічної лексики в говірках Могилів-Подільського (раніше Мурованокуриловецького) району Вінницької області. Для фіксації сучасного стану лексики цих говірок я опитала жителів села Виноградне Могилів-Подільського (раніше Мурованокуриловецького) району Вінницької області – Жучковську Ніну Іванівну (1939 р.н., середня освіта) та Паланичко Тетяну Степанівну (1957 р.н., освіта – базова вища) на предмет вживання лексем, вилучених зі словника.

Отож встановлено, що з 655 слів 20 % становлять ті, лексичне значення і форма яких не відомі в сучасній говірці. Це лексеми таких тематичних груп лексики:

1. Дієслівна лексика (15 лексем): БРОЇТИ *пол.* Поламати, нищити (1, с. 64), ВІБУРИТИ Розмити водою. (1, с. 82), ВІМУЛЯТИ Розмити (1, с. 84), ГАРМАНУВАТИ Молотити хліб ногами коней (1, с. 101), ГЕГАТИ Видавати звуки (про гусей) (1, с. 105), ЗЛІТЕПЛИТИСЬ Погрітись, стати такою, як улітку (1, с. 176), НАКЛАДАТИ Одягати (1, с. 259), ПОБРОЇТИ Поламати (1, с. 104), ПОСКРОМІТИ Приборкати, втихомирити; висварити (1, с. 112), ПУДІТИ 1. Лякати (1, с. 120), ПУКАТИ, ПУКНУТИ, ПУКАТИСЬ 1. Тріскати, лопнути (1, с. 121), РОЖУВАТИ Фарбувати (1, с. 114), РОЗДІЙМАТИ Роззявляти, розкривати (1, с. 116), СЮП Форма наказового способу: сядь (1, с. 181), ФЛЮВАТИ Квартирувати (1, с. 414).

2. Вигуки, якими кличуть або відганяють свійських тварин чи птахів (12 лексем): АБАРЗЯ! Вигук, яким кличуть

овець (1, с. 20), АВРÉЧКО! Вигук, яким кличуть овець (1, с. 20), АКЎР! Вигук, яким відганяють індиків (1, с. 24), АР'Я! Вигук, яким відганяють овець (1, с. 26), АЧЎ! Вигук, яким відганяють свиней, поросят (1, с. 28), ВІШТЯ! Вигук до коней при повороті ліворуч (1, с. 89), КСОВ-КСОВ! Вигук, яким кличуть коней (1, с. 218), НА-БР'Я! Вигук, яким кличуть овець (1, с. 256), НА-БР-Р! Вигук, яким кличуть овець (1, с. 256), СЬТЬО-СЬТЬО! Вигук, яким кличуть коней (1, с. 181), СЮГУ-СЮГУ! Вигук, яким кличуть гусей (1, с. 181), ЦЮКЦЬОВ! Вигук, яким кличуть лоша́т (1, с. 410).

3. Назви предметів побуту (12 лексем): БАРАНИ́ЦЯ Ковдра з овечих кожушин з вовною (1, с. 42), БАСО́Н Басейн (1, с. 44), БЕНДЮ́ГИ Віз, пристосований для возіння дров (1, с. 48), БУТЕ́ЛЬКА Пляшка (1, с. 71), ВЕРЕ́ТО Рядно (1, с. 80), КОРЗІ́НА Кошик, плетений із ро́гози (1, с. 209), МИДНІ́ЦЯ Таз (1, с. 247), ОБРУ́С *пол.* Широка скатерть домашнього виробу (1, с. 274), О́ЖІЛЬ Держало коцюби (1, с. 276), О́ЖУГ Держало коцюби (1, с. 276), ЦАРА́ТА *молд.* 1. Клейонка (1, с. 424), ЦЕРА́ТА *молд.* 1. Клейонка (1, с. 425).

4. Назви рільництва та городництва (9 лексем): КОНИ́СЬКО Місце, де випасають коней (1, с. 207), КОСИ́ТИ НА СТИ́НУ *с. г.* Спосіб косіння, коли скошене стебло лягає на нескошене, як на стіну (1, с. 212), ЛУЩО́ВКА Лушіння ґрунту (1, с. 216), ЛЬОНІ́СЬКО Поле, з якого знято льон (1, с. 216), ПУСКА́ТИ ПІ́РА *с. г.* Період досягання колоскових (1, с. 122), СІПА́ТИСЯ 1. Пускати колосок (1, с. 151), СКАРА́ДА́ Озимі посіви на мочарах (1, с. 156), СОНЯ́ШНИСЬКО *с. г.* Поле, з якого зібрано соняшники (1, с. 166), СОНЯ́ШНИЧІ́НЯ *с. г.* Поле, з якого зібрано соняшники (1, с. 166).

5. Назви людини та її рис (8 лексем): КОРО́ТКИЙ ЗРІК Короткозорий (1, с. 211), ЛЕ́ПТЕНЬ Людина, яка багато говорить (1, с. 228), МАРГУ́ЛЬ Прізвисько людини, що завжди вимазана в дьоготь (1, с. 241), ПРАХТІ́КУРА Практик (1, с. 115), ПЛАШТОМУ́Т Дуже балакуча людина (1, с. 102), ПУКА́ТИЙ Округлий, горбатий, потовщений (1, с. 121), РУСНА́К Не поляк, українець (1, с. 141), ХЕНТ *пол.* Бажання, охота, хист, любов (1, с. 420).

6. Назви сільськогосподарських рослин, їх частин (7 лексем): АРНАУТ Сільськогосподарська бобова рослина (1, с. 26), ГІРЧИНЯ Стебло огірків (1, с. 108), ЛІНКА¹ Сочевиця (1, с. 229), МОРОВЛІНЯ Стебло і листя морки (1, с. 251), СТОКОЛОС *бот.* Вид бур'яну (1, с. 174), ЗЕЛЮ Цвіт із сіна, польові квіти (1, с. 171), ШВА́НИ Листки, на які нанизують листя тютюну (1, с. 441).

7. Назви сільськогосподарських знарядь, їх елементи (7 лексем): ЖА́ЛО, ЖАЛЮ́ Гостра частина коси (1, с. 148), МЕЧ *спец.* Частина терниці (1, с. 247), СВДЕ́РОК Сverdло (1, с. 149), ТЕЛІ́ЖКА 4. Частина плуга (1, с. 187), ТРАМО́К Дошки на возі, щоб більший ящик був (1, с. 197), ТРА́ЧКА 2. Прилад для розпилювання дерева (будівля) 2. Місцевість, де була трачка (1, с. 198), ШКРАБА́ТОР Знаряддя для обробітку ріллі, культиватор (1, с. 445).

8. Назви будівництва (6 лексем): БУРДІ́ЛЬ Землянка (1, с. 69), ДВІ́РОК 1. Палац (1, с. 110), ЗА́МЧИСЬКО Місце, де колись стояв замок, руїни замка (1, с. 161), КЛА́КА¹ 2. Толока, гуртова допомога при будівлянні хати (1, с. 197), КО́ВБИЦЯ 1. Стовпець під лавкою або під піччю (1, с. 202), СТУДО́ЛА с. 2. Будівля для зберігання снопів жита, полови, соломи, клуня (1, с. 177).

9. Прикметникова лексика (6 лексем): ВІ́БУРОВАНІЙ Розмитий водою. (1, с. 82), КАЧАЛКУВА́ТИЙ Подібний до качалки (1, с. 191), РА́МОВІЙ Рамковий (1, с. 125), СІ́ННИЙ Сінешний (1, с. 154), ТЕ́НЬКІЙ Міцний (1, с. 188), ТУТЕ́ЙШИЙ Тутешній (1, с. 404).

10. Дитяча лексика (5 лексем): БА́ЗЯ *дит., пест.* Вівця (1, с. 11), БІ́РЯ *дит.* Вівця (1, с. 52), ГА́ВА *дит.* Собака (1, с. 98), КА́ВКА *пол., дит.* Галка (1, с. 181), ПУЛІ́ЯТА *дит.* Качата, гусенята (1, с. 122).

11. Назви одягу, взуття, прикрас (5 лексем): БУ́НДА Верхній жіночий одяг на ваті, довгий (1, с. 67), КА́ПА 2. Відлога, капюшон в одязі (1, с. 186), КАПО́ТА *пол.* 1. Верхній жіночий одяг (1, с. 187), ОЧКУРНІ́Я Шнурок, затягнений в штани, щоб не спадали (1, с. 280), ХОДА́КІІ зв. мн. 1. Постоли (1, с. 422).

12. Назви транспорту і комунікації (5 лексем): ЗАГОЛОВОК *техн.* Передня або задня дошка у возі, машині (1, с. 155), КАПСУЛЬ *спец.* Спеціальна гайка, що нагвинчується на кінець осі, щоб колесо не спало (1, с. 187), КУКУРУДЗІЙНИСЬКО *техн.* Машина, якою тереблять кукурудзу з качанів (1, с. 219), ПОМІСНИЦЯ, ПОМІСНИЦЯ *спец.* Частина воза (1, с. 110), САМОХОД Самоход. Плуги були горбатенькі і самоходні (1, с. 145).

13. Назви рельєфу (5 лексем): ЗАЛІС Урочище за лісом (1, с. 160), ЛЕНІЯ 2. Рівна вулиця 1. Довга рівна вулиця (1, с. 227), ОБОЛОНА Луки, вигін, левада (1, с. 271), ПАРНЯ Парк, роща (1, с. 284), УРОЧИСКО Урочище (1, с. 410).

14. Назви мір земель (5 лексем): МОРГА Стара міра площі – 60 соток (1, с. 252), ПШАК Стара міра землі (до 1 га) (1, с. 100), ПОЄДИНОК Давня міра землі = 6 десятин (8 моргів) (1, с. 106), РІЗА 2. Давня міра землі (1, с. 111), РІЗА Стара міра земельної площі, що вживалася при одноосібному господарстві (1, с. 110).

15. Назви риб (5 лексем): ЛОБАЧ Лобань (1, с. 211), МИСАК *іхт.* Вид риби (1, с. 249), НЮХ *іхт.* Вид риби. *Нюх довгий, луски не має, вусатий.* (1, с. 270), СКОБЛИК¹ Вид риби, пічкур, коблик (1, с. 157), СЛЕЗЬ *іхт.* Назва риби, миньок (1, с. 160).

16. Назви посуду, кухонне начиння (4 лексеми): ГЛАДИШКА Глечик (1, с. 109), ДІЖАНКА, ДІЖЧИНКА Діжечка для води (1, с. 118), ЗБАНОК, ЗБАНОЧОК Глечик з вузькою шийкою, яким носять молоко, воду в поле або якусь іншу рідину (1, с. 169), ФІЛЖАНКА Кружча, чашка (1, с. 414).

17. Назви природних явищ (3 лексеми): ВІДЕЛЬГА Відлига (1, с. 87), ГРАНЬ Жар (1, с. 118), ТЕНЧА Райдуга (1, с. 188).

18. Назви диких тварин (2 лексеми): ВІВІРКА *зоол.* Білка (1, с. 82), ВІВЮРКА *пол. зоол.* Білка (1, с. 82),

19. Назви диких птах (2 лексеми): ТЯПКІН *жарт.* Дятел (1, с. 407), ЧАПЛЯГУЗ *орн.* Черногуз (1, с. 412).

20. Прислівникова лексика (2 лексеми): КРАЦЦИ *незм.* Кадькома, потай (1, с. 215), СТОРЦ *незм.* Сторч (1, с. 174).

21. Назви упряжу до коней (2 лексеми): ЛІЦА зв. мн. *спец.* 1. Ремінні віжки (с. 211), ОБРОТЯНКА¹ Оброть (1, с. 271).

22. Назви сім'ї, спорідненість, свояцтво (1 лексема): ЧЕЛЯДЬ 2. Родичі молодого і молодої на весіллі або просто весільні гості – молодь і старші люди (1, с. 411).

21. Анатомічні назви (1 лексема): ВІРЄЦЬ *анат.* Палець (1, с. 89).

24. Назви тваринництва (1 лексема): ПАНТА́РКА Різновид індиків (1, с. 281).

25. Назви ткацтва (1 лексема): ПОРТЬ Тканина з конопляних ниток, нитки з конопель (1, с. 112).

26. Назви адміністративних одиниць (1 лексема): ОДА́Л *рум.* Хутір (1, с. 275).

Лексеми, у яких у сучасних говірках форма зазнала змін, складають 9 %. Ми виділяємо фонетичні, словотвірні та морфологічні варіантів слів.

Фонетична варіативність слова спричинена таким явищем, як зміна складу приголосних (26 лексем): ГЕ́ДЗИНЬ *зоол.* Гедзь (1, с. 105) – ГЕ́ДЗИНЬ; ГИЛÉТКА 2. Одиниця виміру зерна (1, с. 107) – ГЕЛÉТКА; ГОПА́ЛКА Рептух, спеціальна торба для годівлі коней у дорозі (1, с. 114) – ОПА́ЛКА; ГРА́СА 2. Заміс глини з січкою, половою (1, с. 118) – ГРА́СА; ГРАСУВА́ТИ Місити, топтати, місити грасу (1, с. 119) – ГРАСУВА́ТИ; ГРИС Висівки (1, с. 121) – ГРИС; ГУДЗ *пол.* 1. Вузол, гудзь 2. Гуля 1. Гудзик (1, с. 121) – ГУДЗ; ЗАКА́ЧУВАТИ Закотковувати, розбивати грудки і вирівнювати ріллю котком (1, с. 158) – ЗАКА́ТУВАТИ; ЗБАН *пол.* Посуд для води (1, с. 169) – ЖБАН; ЗГА́РДА 1. Стрічка намиста з дрібних коралів довкола шиї (1, с. 171) – ГЗА́РДА; ЗІЛЬНИ́ЦЯ Жлухто для зоління білизни (1, с. 175) – ЗІЛНИ́ЦЯ; ЗІПНЯ́СТИ *буд.* Збудувати, звести стовпи (1, с. 175) – ЗІПНЯ́ТИ; КАМІЗÉЛКА *пол.* 1. Жилет (1, с. 185) – КАМІЗÉЛЬКА; КАТЬО́М бігом (1, с. 191) – КАТО́М; КО́КАТИ Сокотіти, квоктати (про курей) (1, с. 204) – КВО́КАТИ; ЛИГА́ТИ *пол.* Ковтати (1, с. 228) – ЛИГА́ТИ; МА́ВКАТИ Нявкати (1, с. 218) – М'ЯВКАТИ; МАГІЛЬНИ́ЦЯ

Дерев'яний брусок із зубцями для прання білизни (1, с. 219) – МАГІЛНІЦЯ; НЕЇЦЬКИ зв. мн. 1. Ночви для прання білизни 2. Ночви для тіста (1, с. 266) – НЕЇЦКИ; ОРІХ *с. г.* Пропуск в оранці (1, с. 279) – ОГРІХ; ПАНЩЕ́НИЙ Панський (1, с. 281) – ПАНЧЕ́НИЙ; РИСКА́ЛЬ Лопата, якою копають землю (1, с. 111) – РОЗКА́ЛЬ; ТРАХТ Шлях. (1, с. 198) – ТРАКТ; ТРІ́НЯ *с. г.* Дрібна солома та довга полова, яка відходить від основної маси соломи під час молотьби жита, пшениці, ячменю й інших культур (1, с. 400) – ТРІ́НА; ТРУ́МНО Домовина (1, с. 402) – ТРУ́НО; ЦІВА́К Кілочок (1, с. 427) – ЦВ'ЯХ.

Виразним фонетичним явищем у лексиці говірок є зміна складу голосних (8 лексем): ГИЛÉТКА 2. Одиниця виміру зерна (1, с. 107) – ГЕЛÉТКА; ЛÉПЕТЕНЬ Людина, яка багато говорить (1, с. 227) – ЛÉПОТЕНЬ; МИДНІ́ЦЯ Таз (1, с. 247) – МІ́ДНИЦЯ; МУ́ЧАТИ Мучитись (1, с. 256) – МУ́ЧИТИ; НАГАВІ́ЦІ 1. Штани 2. Холоші (1, с. 258) – НОГАВІ́ЦІ; СТОДО́ЛА, мн. СТОДО́ЛИ Клуня (1, с. 171) – СТУДО́ЛА; ХА́ЛАПА Мокрий сніг з вітром (1, с. 419) – ХА́ЛЕПА; ШВА́ГЕР *пол.* Сестрин чоловік, брат жінки, чоловіків брат (1, с. 442) – ШВА́ГР.

Особливу увагу привертають слова, які в сучасних говірках змінили наголос (10 лексем): БАЛУ́Х, зв. мн. БАЛУХІ́ *знев.* Великі очі. (1, с. 17) – БАЛУХ; ВИВЕРІ́ЦЯ *пол. зоол.* Білка (1, с. 82) – ВІ́ВЕРИЦЯ; ГАРНЕ́ЦЬ Мірка для зерна або борошна (1, с. 101) – ГАРНЕ́ЦЬ; ГИГА́ТИ Геготати (1, с. 107) – ГІ́ГАТИ; ГІРНЯ́ 2. Глинище (1, с. 108) – ГІ́РНЯ; Ї́ДЛЮ зб. Їжа, харчі (1, с. 179) – і́ДЛЮ; МІ́ДНИЦЯ Мідний таз (с. 249) – МІ́ДНИЦЯ; ПІВКИ́ЛИМО́К *здріб.* Невеликий килимок (1, с. 292) – ПІВКИ́ЛИМОК; ПІ́ДМЕТ 1. Частина города (грядки) під коноплею (1, с. 295) – ПІ́ДМЕТ; СТО́ЖАРИ́СКО Солома, що настиляється під скирту (1, с. 171) – СТО́ЖАРИ́СКО.

Словотвірна варіативність лексем спричинена варіативністю словотворчих суфіксів: ДОВБÉШКА Дерев'яний молот, яким били грудки на зораному полі (1, с. 119) – ДОВБНЯ́; ДУ́БИ-ДУ́БИ, НО́ЗІ ДУ́БКИ *дит.* Стій (1, с. 145) – ДУБЦІ́; КАВУ́Ш Дерев'яний посуд пити воду (1,

с. 181) – КОВШ; КА́ПЕЦЬ 1. Постіл (1, с. 186) – КАПА; КЛЕНЬ *іхт.* Лин (1, с. 199) – КЛИН; КОВБЕ́ЛЬ *іхт.* Риба – коблик, пічкур (1, с. 202) – КОВБЛИК; КЦЬОВ-КЦЬОВ! Вигук, яким кличуть свиней (1, с. 221) – КОЦЬ-КОЦЬ; ЛО́ЗНИЦЯ Рідко заплетена лишиною драбинка для сушіння фруктів (1, с. 211) – ЛОЗНЯ; МОВЧА́Н Мовчазний чоловік (1, с. 251) – МОВЧУ́Н; ПЛИТЬ Кам'яна плита (1, с. 102) – ПЛИТКА; ПОТАЙКО́М *незм.* Крадькома (1, с. 111) – ПОТАЙКИ; СУ́ВОЛКА Дорога між гонами в полі, вузька польова дорога (1, с. 178) – СУЛОКА; ТА́НИЙ Дешевий (1, с. 181) – ТАНЧИЙ; ЩАСНИЙ Щасливий (1, с. 451); 2. префіксами: ТЕРА́ТИСЯ Витрачатися. (1, с. 188) – ВТРАТИ́ТИСЯ; ТОРМИХА́ТИ Штовхати (1, с. 196) – ТЕРМОСАТИ.

24 лексеми (4 %), вилучених зі словника, мають повний збіг форми, але при цьому різне лексичне значення: БЕЗ прийм. Через (1, с. 47) – прийменник. Уживається при вказівці на відсутності кого-, чого-небудь; БОГОРО́ДИЦЯ Покривало на ліжку (1, с. 58) – матір Ісуса Христа; БО́ЧА *с. г.* Неподілена земля, де пасуть худобу і назва кутка села (1, с. 62) – Обоча; БУРЯ́ЧНЯ Поле, з якого знято буряки (1, с. 71) – Листя буряка; БУ́ТИ НА ГУБА́Х Добре пам'ятати (1, с. 71) – Ходити в ліс по гриби; В ТРАВА́ *с. г.* Ранній період росту колоскових, що передують викиданню стрілок (коли сходи мають вигляд трави) (1, с. 74) – Уживається зі значенням, не пов'язаним із вирощуванням зернових; ВАНЬКІ́Р Кухня (1, с. 76) – Окрема кімнатка, де все зберігалось; ВИВЕ́ЙКУВАТИ Завивати (1, с. 82) – Кричати; КАЧА́ЛКА 1. Знаряддя, яким вкачують засіяну землю 3. Круглі дрючки, що їх кладуть на стелі між дошками, коли мастять хату (1, с. 191) – Дерев'яний прилад для розкочування тіста; КЛЮ́ЧКА 2. Дерев'яний крючок, щоб вішати колицю (1, с. 201) – Металевий гак із довгим держакком, ним зачіплюють відро до гілки дерева, щоб нарвати яблука, вишні, черешні; КНЯ́ЗЬ *обряд., заст.* Молодий на весіллі (1, с. 201) – Голова племені, який стояв на чолі війська; ЛІ́КОТЬ Давня міра довжини (1, с. 231) – Частина руки; НАПЕРСТО́К *спец.* Кільце, яким прикріплюється коса

до кісся (1, с. 260) – Ковпак, який одягають на палець, щоб не вколотися голкою під час шиття; ПАНЩЕ́НИЙ Панський (1, с. 283) – Бавлений; ПАРА́СОЧКА *ixm.* Вид риби (1, с. 284) – Пестлива форма жіночого імені Параска; ПО́ДРА 1. Сідало для курей у вигляді перекладених дошок у хліву, на горіщі тощо, також місце для ночівлі курей на деревах. (1, с. 306) – Горище над шопою, де зберігають сіно; ПРÓСТО прийм. Проти (1, с. 319) – прислівник; РУ́ДКА Своєрідна місцевість з болотом (1, с. 341) – Куток села, що знаходиться біля річки Батіг; СКРУ́ТЕЛЬ 1. Пучок, віхоть соломи для підпалювання дров у печі або спалюванні соломи (1, с. 359) – Пиріг, зроблений з коржа, змазаний повидлом і скручений у трубочку; СОХА́ буд. 1. Стовп з розсошшям, закопаний у землю (1, с. 367) – Підпора під сволок; ФАСУВА́ТИ 1. Уподібнюватися, скидатися на ... 3. Діставати, одержувати (1, с. 413) – Розкладати що-небудь у певних дозах, кількостях; ШВАР [?] (1, с. 443) – Нитки, на які нанизують листя тютюну; ЩОВБ 3. Гостроверхий стовп (1, с. 454) – На обочі.

Отож, мова – динамічна система, яка змінюється, реагуючи на зрушення в суспільстві та в мовній свідомості її носіїв. Проте стійкість, статичність мовних елементів – комунікаційна необхідність. Тому динаміка і статика постійно перебувають у взаємодії та взаємозв'язку: без статичності мовний розвиток був би суцільним невпорядкованим рухом, що не давало б змоги пізнавати структуру мови, а також ті зміни, які в ній відбуваються, справедливо зауважував Ю. Шевельов [Шерех 1951: 5].

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриценко С. П. Статика і динаміка: проблеми рівноваги. *Актуальні проблеми мовознавства*. Київ, 2018. Вип. 11. С. 20-60.
2. Шерех Ю. В. Нарис сучасної української літературної мови. Мюнхен, 1951. 402 с.

ДЖЕРЕЛА

1. Матеріали до словника подільського говору / Упор. І. В. Гороф'янюк. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. 461 с.